

OD JANUÁRA PLATÍ NOVÁ POVINNOSŤ PRE TRIEDENÝ ZBER, NARÁŽA VŠAK NA VIACERÉ LIMITY

Výzvou sú priestorové limity, majetkové nezrovnalosti či nedostatok dát. Zistovali sme názory miest a obcí, ale aj OZV, ktoré v mestách a obciach financujú triedený zber, na novú legislatívnu povinnosť.

Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP) zaviedlo od začiatku tohto roka do právnych predpisov odpadového hospodárstva takzvanú nulovú donáškovú vzdialenosť aj pre triedené zložky odpadu, akými sú plasty, papier, kovy a kompozitné obaly na báze lepenky.

V prípade individuálnej bytovej výstavby (IBV) to v praxi znamená nádoby alebo vrecia na všetky tieto triedené zložky pre každý rodinný dom a v prípade komplexnej bytovej výstavby (KBV) zase všetky farebné nádoby na triedený zber na mieste zberu zmesového komunálneho odpadu.

Envirorezort si od tejto zmeny slúbuje zvýšenie miery triedenia v domácnostíach. Zistovali sme, ako v realite vyzerá nábeh nového systému.

Podľa Zuzany Čachovej, expertky na životné prostredie a odpadové hospodárstvo z Únie miest Slovenska (ÚMS), mestá vŕtajú, že nemusia niesť finančnú zodpovednosť za túto povinnosť, keďže takýto

komfortný systém predražuje triedený zber.

Evidujú problémy s priestorom, neochotou vlastníkov pozemkov aj nákladmi

Mestá však narážajú aj na určité výzvy. Podľa Z. Čachovej pri plnení tejto povinnosti bojujú najmä s priestorovým obmedzením a neochotou vlastníkov súkromných pozemkov zväčšiť si stojiská, na ktorých mali aktuálne len komunálnu nádobu a bionádobu, aj pre ďalšie nádoby na triedený zber.

Problémom môžu byť aj zvýšené náklady pre OZV, ktoré súvisia so zavedením novej povinnosti. „OZV sa povinnosti verejne nebránia, podľa našich informácií nie úplne každá OZV je ochotná znášať náklady na náročnosť infraštruktúry, ktorá súvisí s plnením tejto povinnosti,“ vysvetľuje Z. Čachová.

Mestá podľa nej vedia o prípadoch, kde platba z OZV, či už na občana, alebo za zhodnotené množstvo vyzbieraného vytriedeného odpadu, nepokrýva všetky náklady, ktoré museli

mestské aj súkromné zberové spoločnosti vynaložiť na kúpu a aj distribúciu veľkého množstva nádob či vriec do domácností.

Hrozí opačný efekt?

Nábeh nového systému môže podľa miest narušiť niekoľko faktorov. „Obávame sa, že minimálne štandardy určené zákonom, ktoré OZV z logických finančných dôvodov nerady prekračujú, budú mať vplyv na nízke frekvencie zberov. A to môže občanov demotivovať. Ľudia nebudú chcieť skladovať vytriedené odpady dlhé obdobia. Počkáme si však na to, čo ukáže reálna prax,“ zdôraznila ďalej.

Nábeh nového systému však podľa nej naruša aj nestabilná legislatíva. Pripomína, že na sklonku minulého roka MŽP otvorilo vyhlášku č. 371/2015 a navrhuje zmenu koeficientu na papier, čo je už druhá zmena v priebehu pol roka.

„Zmena, ktorú navrhuje MŽP, aktuálne hovorí o znížení koeficientu na papier, čo bude mať za následok zníženie

štandardu na občana takmer o 29 %. V praxi to v podstate znamená zníženie frekvencií vývozov, napokoľko počty nádob už nie je možné znížovať, keďže zákon ukladá povinnosť nulovej donáškovej vzdialenosťi. Smutné pre nás je, že MŽP robi takúto zmenu nie na základe objektívnych celoslovenských dát," dodala Z. Čachová.

V Nitre povinnosť ešte na sto percent nesplnili

Na Liptove zatiaľ neevidujú problém s novým zberom. „Skôr sme zachytili pripomienky od samotných obyvateľov, ktorí sa vyčítavali dopytujúc odpovede, prečo štát zmenil niekoľko rokov budovaný a tým už zaužívaný systém zberu," vysvetľuje hovorkyňa mesta Liptovský Mikuláš Viktória Čapčíková

s tým, že v prvom štvrtroku bude mesto sledovať nastavený spôsob zberu predmetných odpadov a v závislosti od množstva vyzbieraných odpadov môže upraviť napríklad frekvenciu zberu.

V Prešove majú v rámci IBV už niekoľko rokov zabezpečenú nulovú donáškovú vzdialenosť, a to formou vrecového systému zberu triedených zložiek odpadov.

„V rámci KBV sme vybrané existujúce stojiská doplnili zbernými nádobami pre všetky povinne triedené zložky. Stojiská, v ktorých neboli zberné nádoby pre všetky zložky, sú určené na zlúčenie," uviedla hovorkyňa mesta Prešov Terézia Rácová.

V Nitre narážajú na určité problémy v prípade bytových domov. „Čo sa týka stojísk v KBV, podmienka nulovej donáškovej vzdialenosťi týkajúca sa triedeneho odpadu (papier, plasty/kovy, tetrapaky) nie je v Nitre splnená úplne na 100 %," skonštatoval hovorca mesta Nitra Tomáš Holubek.

Problémom je podľa neho predovšetkým priestorový limit veľkosti stojísk, keďže kontajnery na niektoré stojiská jednoducho nie je kam umiestniť.

V prípade IBV majú všetky domácnosti 120-litrovú nádobu na plasty, kovy a tetrapaky, ako aj vrecia na zber papiera.

Častým riešením je spoločný zber určitých komodít

Zavedenie novej legislatívnej povinnosti má veľký vplyv aj

na samotné OZV, ktoré zabezpečujú fungovanie triedeného zberu v samosprávach a v začlenení výrobcov financujú triedený zber v obciach a mestách v spolupráci so zberovými spoločnosťami.

Denník Odpady-portal.sk preto zaujímal, ako k riešeniu tejto situácie pristúpili v jednotlivých OZV. Za OZV ENVI-PAK nám odpovedala riaditeľka pre komunikáciu Katarína Kretter a za OZV NATUR-PACK riaditeľka komoditného oddelenia Mária Bonková.

Obe OZV sa zhodujú na tom, že predpokladom zavedenia primeranej donáškovej vzdialenosť je spolupráca všetkých subjektov – samospráv, OZV a zberových spoločností.

„V obciach, kde financujeme triedený zber, sa, samozrejme, zavádzajú nulová donášková vzdialenosť pre papier, plasty, kovové obaly aj kompozity na báze lepenky,“ uviedla K. Kretter.

Zároveň vysvetlila, že v mnohých samosprávach sa zber tých komodít, ktoré je zo zákona možné zbierať spoločne, zlučuje.

K zmenám v zložení skladby zberných nádob podľa M. Bonkovej prispelo aj spustenie zálohového systému, čím došlo k výpadku nápojových obalov z plastov a z kovov v triedenej zbere.

„V dôsledku toho sme v niektorých samosprávach mohli pristúpiť k optimalizácii rozmiestnenia zberných nádob, a to zavedením spoločného zberu plastov, kovových a kompozitných obalov do jednej zbernej nádoby. Tento najrozšírenejší systém zberu na Slovensku sme tak zaviedli

napríklad v meste Prešov, Pezinok či Bojnice,“ dodala.

Problémom sú aj dodacie lehoty

Narážajú však aj na viaceré aplikačné výzvy. Ide najmä o doplnenie kontajnerov a s tým súvisiace dodacie lehoty, úpravu frekvencie zberu, ako aj prispôsobenie techniky.

To, aké výsledky prinesie nová povinnosť, sa podľa K. Kretter ukáže až s odstupom času. „Tvorcovia legislatívy si od tejto povinnosti slabujú zvýšenie vytriedených množstiev odpadov. Sme zvedaví, či sa tieto očakávania aj naplnia. Na výsledky si budeme musieť počkať. Aj zvýšenie koeficientu na papier totiž prinieslo navýšenie infraštruktúry a všetky doterajšie dáta ukazujú, že očakávania zákonodarcov v podobe nárastu vytriedených množstiev papiera nenaplnia,“ dodala.

Narážajú na technické, priestorové aj majetkové limity

V IBV zástavbe v zmluvných samosprávach OZV NATUR-PACK primeraná donášková vzdialenosť poväčšine funguje už dlhšiu dobu.

„V samosprávach, kde tzv. D2D systém pred zavedením RZV neboli aplikovaný, k jeho zavedeniu sme pristúpili všade, kde to bolo možné – po dohode so zmluvnými partnermi – obcami a zberovými spoločnosťami už v predchádzajúcim období. Najväčším príkladom z našej praxe je zavedenie D2D na území hlavného mesta Bratislava v priebehu rokov 2020 a 2021. V KBV zástavbe bola pred vznikom povinnosti tzv. primeraná donášková

vzdialenosť zavedená čiastočne, nie však plošne,“ vysvetlila M. Bonková.

Tá zároveň zdôrazňuje, že strikná povinnosť umiestniť farebné zberné nádoby ku všetkým čiernym nádobám na zmesový odpad naráža v mnohých prípadoch na neaplikovateľnosť, a to predovšetkým z dôvodov technických, priestorových a majetkových, ale aj z dôvodu absencie dát zo strany zmluvných partnerov – samospráv a/alebo zberových spoločností.

„OZV nie je vlastníkom pozemkov ani stanovišť na triedený zber a k akejkoľvek zmene môže dôjsť len po vzájomnej dohode všetkých zúčastnených strán,“ prípomína.

Náklady porastú, OZV však ešte nemajú presný odhad

Podľa M. Bonkovej vplyv tejto novej povinnosti na RZV sice spočíva vo zvýšení komfortu pre obyvateľstvo, no paradoxne, v niektorých prípadoch je to práve naopak. „Striktné zavedenie tejto novej povinnosti však nijako neodráža reálne možnosti samospráv, OZV a zberových spoločností, či už technické, priestorové, alebo finančné. Presnú špecifikáciu rastu nákladov v tejto chvíli nevieme vyčísliť, no zavedenie tejto novej povinnosti bude mať za následok ich značné navýšenie,“ uzavrela.

Pokiaľ ide o náklady, riaditeľka pre komunikáciu OZV ENVI-PAK vysvetluje, že ešte stále prebiehajú rokovania so zberovými spoločnosťami.

Krátené, celý článok si môžete prečítať v denníku Odpady-portal.sk.

Diana Motúzová